

Lag om en europeisk utredningsorder;

utfärdad den 9 november 2017.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs² följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU av den 3 april 2014 om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området.

Lagens tillämplighet gentemot medlemsstaterna

2 § Denna lag gäller inte i förhållande till Danmark och Irland.

Om Europeiska unionen genom ett särskilt beslut har avbrutit tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU, i den ursprungliga lydelsen, i förhållande till en medlemsstat, eller om en medlemsstat har upphört att tillämpa direktivet eller den nationella lagstiftning som genomför direktivet, gäller inte denna lag i förhållande till den staten.

En europeisk utredningsorder

3 § Med en europeisk utredningsorder avses

1. ett beslut i Sverige som innebär att en utredningsåtgärd ska vidtas i en annan medlemsstat i syfte att inhämta bevisning och som har meddelats av en åklagare eller domstol under en förundersökning eller rättegång i brottmål, eller

2. ett beslut i en annan medlemsstat som innebär att en utredningsåtgärd ska vidtas i Sverige i syfte att inhämta bevisning och som har meddelats eller godkänts av en domare, domstol, undersökningsdomare eller allmän åklagare i ett straffrättsligt förfarande eller i ett annat förfarande avseende straffbara gärningar som inleds vid en administrativ eller rättslig myndighet, när ett beslut i ett sådant annat förfarande kan leda till ett förfarande inför en domstol som är behörig att handlägga brottmål.

¹ Prop. 2016/17:218, bet. 2017/18:JuU4, rskr. 2017/18:28.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU av den 3 april 2014 om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området, i den ursprungliga lydelsen.

Utredningsåtgärder som en europeisk utredningsorder ska avse eller motsvara

- 4 §** En utredningsåtgärd enligt denna lag ska avse eller motsvara
1. förhör under förundersökning,
 2. bevisupptagning vid domstol,
 3. förhör genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring,
 4. beslag, kvarhållande av försändelse enligt 27 kap. 9 § rättegångsbalken eller en åtgärd enligt 27 kap. 15 § samma balk,
 5. husrannsakan och andra åtgärder enligt 28 kap. rättegångsbalken,
 6. hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, hemlig övervakning av elektronisk kommunikation, hemlig kameraövervakning och hemlig rumsavlyssning,
 7. tillfälligt överförande av en frihetsberövad person,
 8. rättsmedicinsk undersökning av en avliden person,
 9. kontrollerad leverans,
 10. bistånd i en brottsutredning med användning av en skyddsidentitet,
 11. inhämtande av bevis som finns hos en myndighet, eller
 12. andra åtgärder som inte innebär användning av tvångsmedel eller någon annan tvångsåtgärd.

Undantag från lagens tillämpningsområde

5 § Lagen gäller inte när kriminalregisteruppgifter hämtas in eller lämnas ut med stöd av rådets rambeslut 2009/315/RIF av den 26 februari 2009 om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll. För sådant inhämtande eller utlämnande gäller i stället lagen (1998:620) om belastningsregister och föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

Lagen gäller inte vid inrättande av en gemensam utredningsgrupp enligt lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar eller vid bevisinhämtning inom en sådan grupp som har inrättats enligt den lagen.

Föreskrifter om verkställigheten av denna lag

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om verkställigheten av denna lag.

2 kap. Utfärdande i Sverige av en europeisk utredningsorder**Allmänna bestämmelser***Utfärdande av en utredningsorder*

1 § En utredningsorder får utfärdas av åklagare för en utredningsåtgärd som avses i 1 kap. 4 § 1 och 3–12.

2 § En utredningsorder får utfärdas av domstol för en utredningsåtgärd som avses i 1 kap. 4 § 2, 3 och 7.

3 § En utredningsorder får utfärdas om de förutsättningar som gäller för att vidta utredningsåtgärden under en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål och enligt denna lag är uppfyllda.

4 § En utredningsorder får utfärdas endast om den, med beaktande av det men för den enskilde samt den tidsåtgång och de kostnader som kan antas uppkomma, framstår som nödvändig och proportionerlig med hänsyn till brottets art och svårhetsgrad samt övriga omständigheter.

5 § Innan åklagaren utfärdar en utredningsorder ska åklagaren ansöka om domstolens tillstånd till att utfärda utredningsordern, om utredningsåtgärden avser

1. kvarhållande av försändelse enligt 27 kap. 9 § rättegångsbalken,
2. hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, hemlig övervakning av elektronisk kommunikation, hemlig kameraövervakning eller hemlig rumsavlyssning, eller
3. rättsmedicinsk undersökning enligt 16 § lagen (1995:832) om obduktion m.m.

I avvaktan på domstolens beslut får åklagaren under de förutsättningar som anges i 27 kap. 9 a och 21 a §§ rättegångsbalken utfärda en utredningsorder för kvarhållande av försändelse, hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, hemlig övervakning av elektronisk kommunikation eller hemlig kameraövervakning. Åklagaren ska utan dröjsmål anmäla till domstolen att en utredningsorder har utfärdats.

Innan en utredningsorder för husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning utfärdas, får åklagaren enligt 28 kap. 4 § första stycket och 13 § första stycket rättegångsbalken ansöka om domstolens tillstånd till att utfärda utredningsordern.

För domstolens handläggning gäller vad som är föreskrivet i rättegångsbalken eller annan författning för den åtgärd som avses.

Särskilda formkrav eller förfaranden

6 § I utredningsordern ska det anges om några särskilda formkrav eller förfaranden ska iakttas av den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten vid verkställigheten av utredningsordern.

Översändande av en utredningsorder

7 § Den åklagare eller domstol som har utfärdat utredningsordern ska sända över den till behörig myndighet i den medlemsstat där ordern ska erkännas och verkställas.

Om det finns risk för att bevismaterial förstörs, omvandlas, flyttas, överlämnas eller bortskaffas, får utredningsordern sändas över enligt artikel 32 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU, i den ursprungliga lydelsen.

Uppgift om bevismaterialet ska överlämnas eller vara kvar i den andra medlemsstaten

8 § Om en utredningsorder sänds över enligt 7 § andra stycket, ska det i ordern anges om bevismaterialet ska överlämnas till Sverige eller vara kvar i den andra medlemsstaten.

I de fall det begärs att bevismaterialet ska vara kvar i den andra staten, ska det i utredningsordern även anges när en återkallelse av ordern enligt 20 § kan förväntas.

Särskilda bestämmelser om vissa utredningsåtgärder

Bevisupptagning vid utländsk domstol

9 § En utredningsorder för bevisupptagning vid utländsk domstol får avse syn, skriftligt bevis eller förhör med vittne, sakkunnig, tilltalad, målsägande eller någon som avses i 36 kap. 1 § andra och tredje styckena rättegångsbalken.

Förhör genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring

10 § En utredningsorder för förhör genom ljudöverföring får endast utfärdas om förhöret avser ett vittne, en målsägande eller en sakkunnig.

Om ett förhör genom ljud- och bildöverföring ska hållas med en misstänkt eller tilltalad eller med någon som avses i 36 kap. 1 § andra och tredje styckena rättegångsbalken, ska det av utredningsordern framgå att den som ska höras samtycker till förhöret.

11 § Vid genomförande av ett förhör genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring tillämpas de bestämmelser som gäller för förhör under en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål.

Tillfälligt överförande av en frihetsberövad person

12 § Om den utredningsåtgärd som ska vidtas kräver närvaro av en frihetsberövad person i Sverige eller i en annan medlemsstat, får en utredningsorder utfärdas för att en person som

1. är frihetsberövad i en annan medlemsstat tillfälligt ska föras över till Sverige, eller

2. är frihetsberövad i Sverige tillfälligt ska föras över till en annan medlemsstat.

Innan en utredningsorder enligt första stycket 2 utfärdas, ska den frihetsberövade personens inställning till överförandet inhämtas.

Beslag

13 § En utredningsorder får utfärdas för beslag av ett föremål som kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat, trots att föremålet inte är tillgängligt vid utfärdandet.

Vad som sägs i denna paragraf och i 14 och 15 §§ om föremål ska också gälla i fråga om skriftlig handling.

14 § När en utredningsorder för beslag har verkställts i den andra medlemsstaten, ska följande bestämmelser i 27 kap. rättegångsbalken tillämpas:

- 2 § fjärde stycket om åklagarens skyldighet att anmäla verkställt beslag av ett skriftligt meddelande,
- 6 § första stycket om rättens prövning,
- 7 § om tid för åtals väckande,
- 8 § första och fjärde styckena om hävande av beslag,
- 11 § om underrättelseskyldighet, och
- 13 § om protokoll och om rätt för den som drabbats av ett beslag att få ett bevis om beslaget.

Den som berörs av beslaget ska, i förekommande fall, underrättas om möjligheten att begära rättens prövning av beslaget.

Om föremålet inte har överlämnats till Sverige när brottmålet avgörs, ska rätten med tillämpning av 27 kap. 8 § femte stycket rättegångsbalken pröva om beslaget fortfarande ska bestå.

15 § Ett föremål som överlämnas till Sverige enligt en utredningsorder för beslag ska tas i förvar av åklagaren och anses vara taget i beslag enligt rättegångsbalken.

Avspärning och tillträdesförbud m.m.

16 § När en utredningsorder som avser en åtgärd enligt 27 kap. 15 § rättegångsbalken har verkställts i den andra medlemsstaten, ska 14 § tillämpas.

Hemlig avlyssning och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation

17 § En utredningsorder får utfärdas för hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation i Sverige eller i en annan medlemsstat.

Om avlyssningen eller övervakningen ska ske i en annan medlemsstat än den stat till vilken ordern översänds enligt 7 § första stycket, ska det av utredningsordern framgå att en underrättelse enligt 4 kap. 12 § har lämnats.

18 § När en utredningsorder enligt 17 § har utfärdats, ska 27 kap. 22–24 §§ rättegångsbalken tillämpas. I de fall upptagningen eller uppteckningen av avlyssningen eller övervakningen sker i Sverige, ska även 27 kap. 31–33 §§ rättegångsbalken tillämpas.

Hemlig kameraövervakning och hemlig rumsavlyssning

19 § När en utredningsorder för hemlig kameraövervakning eller hemlig rumsavlyssning har utfärdats, ska 27 kap. 22–24 §§ rättegångsbalken tillämpas.

Återkallelse av en utredningsorder

20 § Om den utredningsåtgärd som utredningsordern avser har upphävts, ska utredningsordern återkallas. Detsamma gäller om det i övrigt inte längre finns skäl för att vidta den åtgärd som avses i utredningsordern.

Om utredningsordern har utfärdats av en domstol, ansvarar domstolen för återkallelsen. I övriga fall ansvarar åklagare för återkallelsen.

3 kap. Erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk utredningsorder

Skyldighet att erkänna och verkställa en utredningsorder

1 § En utredningsorder som sänds över från en annan medlemsstat ska erkännas och verkställas i Sverige om förutsättningarna enligt 2–4 §§ är uppfyllda och inte annat följer av denna lag.

Förutsättningar för erkännande och verkställighet av en utredningsorder i vissa fall

Förhör genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring

2 § En utredningsorder för förhör genom ljudöverföring får erkännas och verkställas endast om förhöret ska ske med ett vittne, en målsägande eller en sakkunnig.

Om en utredningsorder avser förhör genom ljud- och bildöverföring med en misstänkt eller tilltalad eller med någon som avses i 36 kap. 1 § andra och tredje styckena rättegångsbalken, får ordern erkännas och verkställas endast om den som ska höras samtycker till förhöret.

Tillfälligt överförande av en frihetsberövad person

3 § En utredningsorder för tillfälligt överförande av en i Sverige frihetsberövad person till en annan medlemsstat får erkännas och verkställas endast om

1. överförandet inte medför att tiden för frihetsberövandet förlängs, och
2. den frihetsberövade personen samtycker till överförandet eller, om samtycke inte lämnas, ett överförande ändå är lämpligt med hänsyn till den frihetsberövades personliga förhållanden och omständigheterna i övrigt.

Hemliga tvångsmedel och vissa andra åtgärder

4 § En utredningsorder för en åtgärd som avses i 1 kap. 4 § 6, 9, 10 eller 11 får erkännas och verkställas endast om den gärning som avses i utredningsordern motsvarar ett brott enligt svensk lag och om övriga förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd i en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål är uppfyllda.

Hinder mot erkännande och verkställighet

Obligatoriska vägransgrunder

5 § En utredningsorder får inte erkännas och verkställas i Sverige om

1. det skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier eller om skydd för uppgifter som avses i 36 kap. 5 och 5 a §§ rättegångsbalken,

2. ordern avser beslag av en skriftlig handling eller ett skriftligt meddelande och det enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken finns hinder mot att ta handlingen eller meddelandet i beslag,

3. det skulle medföra fara för Sveriges säkerhet, äventyra enskilda personers säkerhet eller medföra risk för röjande av uppgifter som rör underrättelseverksamhet,

4. den gärning som avses i utredningsordern har begåtts utanför den utfärdade medlemsstatens territorium och helt eller delvis i Sverige, och gärningen inte motsvarar ett brott enligt svensk lag, eller

5. utredningsåtgärden inte motsvarar en åtgärd som anges i 1 kap. 4 §.

En utredningsorder får inte vägras enligt första stycket 5, om en annan utredningsåtgärd kan vidtas som ger motsvarande resultat som den åtgärd som utredningsordern avser.

Fakultativa vägransgrunder

6 § Erkännande och verkställighet av en utredningsorder får vägras om det för samma gärning som avses i utredningsordern har meddelats dom i Sverige eller i en annan stat och domen har fått laga kraft samt, vid en fällande dom, påföljden har avtjänats, är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagen i den stat som har meddelat domen.

7 § Erkännande och verkställighet av en utredningsorder för en åtgärd som avses i 1 kap. 4 § 4, 5 eller 8 får vägras om

1. den gärning som avses i utredningsordern inte motsvarar ett brott enligt svensk lag och det inte är fråga om en sådan gärning som finns angiven i bilagan till denna lag och för vilken det i den andra medlemsstatens lagstiftning är föreskrivet en frihetsberövande påföljd i tre år eller mer, eller

2. det, för att vidta en motsvarande åtgärd i en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål, krävs att det rör sig om ett brott på vilket det kan följa fängelse eller fängelse på viss tid eller för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse på viss tid, och det kravet inte är uppfyllt.

Handläggningen

Handläggande och beslutande myndigheter

8 § Ett ärende om erkännande och verkställighet av en utredningsorder för en utredningsåtgärd som avses i 1 kap. 4 § 2 handläggs av domstol. Detsamma gäller för en utredningsorder för en åtgärd som avses i 1 kap. 4 § 3, om förhöret ska ske i domstol.

Ett ärende om erkännande och verkställighet av en utredningsorder för övriga utredningsåtgärder handläggs av åklagare. I 9 § anges i vilka fall domstol ska pröva om utredningsordern ska erkännas och verkställas.

9 § Om utredningsordern avser en utredningsåtgärd som i en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål endast kan vidtas efter rättens tillstånd, ska åklagaren överlämna till domstol att pröva om utredningsordern ska erkännas och verkställas. Detsamma gäller om utredningsordern avser en åtgärd som åklagaren i en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål

skulle ha inhämtat rättens tillstånd till enligt 28 kap. 4 § första stycket eller 13 § första stycket rättegångsbalken.

Första stycket gäller inte om åklagaren vägrar erkännande och verkställighet av utredningsordern.

10 § I avvaktan på domstolens beslut enligt 9 § första stycket får åklagaren, enligt de förutsättningar som anges i 27 kap. 9 a och 21 a §§ rättegångsbalken, besluta att erkänna och verkställa en utredningsorder för kvarhållande av försändelse enligt 27 kap. 9 § rättegångsbalken eller för hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, hemlig övervakning av elektronisk kommunikation eller hemlig kameraövervakning.

Behörig domstol

11 § Behörig domstol enligt 8 och 9 §§ är den tingsrätt inom vars domkrets utredningsåtgärden eller någon av utredningsåtgärderna ska verkställas.

Om behörig domstol inte går att fastställa, är behörig domstol den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet.

Om det kommer fram att en tingsrätt inte är behörig att handlägga ärendet, ska ärendet överlämnas till behörig tingsrätt. Efter samråd får ett ärende även överlämnas i annat fall om det är lämpligt.

I 32 § finns bestämmelser om behörig domstol vid prövning av ett verkställt beslag.

Förfaranderegler

12 § Vid prövningen av om en utredningsorder ska erkännas och verkställas tillämpas samma förfarande som när en motsvarande utredningsåtgärd som den som utredningsordern avser beslutas i en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål, om inte annat anges i 13–20 §§.

Hur förfarandet inleds

13 § En utredningsorder ska sändas skriftligen till behörig åklagare eller tingsrätt och vara upprättad i enlighet med formuläret i bilaga A till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU, i den ursprungliga lydelsen.

Utredningsordern ska vara skriven på eller översatt till svenska. Om den åklagare eller tingsrätt som handlägger ärendet bedömer att det är lämpligt i det enskilda fallet, får utredningsordern vara skriven på eller översatt till engelska.

Brister i utredningsordern

14 § Om utredningsordern till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om erkännande och verkställighet, ska den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten ges möjlighet att inom en viss tid komma in med komplettering.

Om bristerna kvarstår efter den angivna tiden, får beslut fattas om att inte erkänna och verkställa utredningsordern.

15 § Om det i utredningsordern anges att något särskilt formkrav eller särskilt förfarande ska iakttas vid verkställigheten av utredningsordern, ska det tillgodoses om det inte strider mot grundläggande principer i den svenska rättsordningen.

Tidsfrister

16 § Ett beslut i fråga om erkännande och verkställighet ska meddelas skyndsamt och inom 30 dagar efter det att behörig åklagare eller tingsrätt tog emot utredningsordern. Om det finns särskilda skäl får beslut meddelas senast 60 dagar efter mottagandet.

17 § Om en utredningsorder översänds enligt artikel 32 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU, i den ursprungliga lydelsen, ska beslut om möjligt meddelas inom 24 timmar efter mottagandet.

Alternativa åtgärder

18 § Vid prövningen av om en utredningsorder ska erkännas och verkställas får den utredningsåtgärd som anges i utredningsordern ersättas med en annan åtgärd som ger motsvarande resultat.

Verkställbarhetsförklaringen

19 § Om utredningsordern kan erkännas och verkställas i Sverige, ska beslut meddelas om att verkställighet ska äga rum (verkställbarhetsförklaring).

Verkställbarhetsförklaringen ska innehålla uppgift om den eller de utredningsåtgärder som ska verkställas. Av förklaringen ska det i förekommande fall även framgå om ett särskilt formkrav eller särskilt förfarande ska iakttas enligt 15 §, andra uppgifter av betydelse för verkställigheten av åtgärden och hur en verkställbarhetsförklaring överklagas.

20 § Beslut i fråga om erkännande och verkställighet ska innehålla skälen för beslutet.

Verkställigheten av en utredningsorder

Tillämpliga bestämmelser

21 § Vid verkställighet av en utredningsorder för en viss utredningsåtgärd tillämpas samma bestämmelser som när en motsvarande åtgärd verkställs i en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål, om inte annat anges i 22–41 §§.

Handläggningspråk

22 § Vid verkställigheten av en utredningsorder får åklagaren eller tingsrätten, om det är lämpligt, bestämma att handläggningen helt eller delvis ska äga rum på ett annat språk än svenska.

23 § En utredningsåtgärd ska verkställas skyndsamt och inom 90 dagar efter det att verkställbarhetsförklaringen meddelades enligt 19 §. Om det inte är praktiskt möjligt, får verkställigheten ske vid en senare tidpunkt.

Om en utredningsorder översänds enligt artikel 32 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU, i den ursprungliga lydelsen, ska verkställighet om möjligt ske inom 24 timmar efter det att verkställbarhetsförklaringen meddelades enligt 19 §.

Uppskov med verkställigheten

24 § Åklagaren får besluta om uppskov på viss tid med verkställigheten av utredningsordern, om verkställigheten skulle kunna skada en pågående utredning eller lagföring eller om utredningsordern avser bevismaterial som används i ett annat förfarande i Sverige. Tingsrätten får besluta om sådant uppskov om det rör sig om en utredningsorder som anges i 8 § första stycket.

Tiden för uppskov enligt första stycket får förlängas. När skälen för uppskov har upphört ska verkställigheten av utredningsordern återupptas.

Beslut i fråga om uppskov och förlängning av uppskov ska innehålla skälen för beslutet.

Offentlig försvarare, målsägandebiträde och stödperson

25 § En misstänkt, tilltalad eller målsägande som ska höras eller annars drabbas av en utredningsåtgärd som ska verkställas har samma rätt till offentlig försvarare, målsägandebiträde eller stödperson som vid en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål.

Om det finns särskilda skäl, får en offentlig försvarare utses för en misstänkt eller tilltalad även när det inte är den misstänkte eller tilltalade som drabbas av åtgärden.

Rätt för en enskild att vägra medverka

26 § Den som ska höras eller annars fullgöra något vid verkställigheten av en utredningsorder har rätt att vägra, om stöd finns för det i svensk lag eller i den andra medlemsstatens lag.

Deltagande av utländska tjänstemän vid verkställigheten

27 § Tjänstemän från den andra medlemsstaten får delta vid verkställigheten av en utredningsorder i Sverige om ett sådant deltagande inte strider mot grundläggande principer i den svenska rättsordningen och inte medför fara för Sveriges säkerhet.

Utländska tjänstemän som deltar vid verkställigheten av en utredningsorder får inte vidta åtgärder på svenskt territorium som innebär myndighetsutövning.

28 § Vid verkställighet av en utredningsorder för bevisupptagning vid svensk domstol genom förhör, skriftligt bevis eller syn ska bestämmelserna i rättegångsbalken om bevisupptagning utom huvudförhandling tillämpas.

Den som ska höras eller annars fullgöra något ska kallas till bevisupptagningen.

29 § Om den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten har begärt det, får en svensk åklagare delta vid bevisupptagningen vid domstolen för att bevaka den andra statens intressen.

Förhör genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring

30 § Vid verkställighet av en utredningsorder för förhör genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring ska förhöret hållas direkt eller under ledning av företrädare för den andra medlemsstatens behöriga myndighet.

Tidpunkten för förhöret och övriga praktiska frågor med anledning av förhöret beslutas av åklagaren eller tingsrätten efter samråd med myndigheten i den andra staten.

Om förhöret ska ske i domstol ska även 28 § tillämpas.

31 § När en åklagare handlägger en utredningsorder för förhör genom ljudöverföring får åklagaren, om det är lämpligt, besluta att den andra medlemsstatens myndigheter får hålla förhöret utan bistånd från svensk myndighet. Åklagaren ska i sådant fall underrätta den som ska höras om tid och plats för förhöret.

Beslag

32 § När en utredningsorder för beslag har verkställts, får den som har drabbats av beslaget begära prövning av verkställbarhetsförklaringen i domstol.

En utredningsorder för beslag som har verkställts med stöd av 27 kap. 2 § andra stycket 2–8 rättegångsbalken ska av åklagaren anmälas till domstolen för prövning av verkställbarhetsförklaringen.

Bestämmelserna i 27 kap. 7 § rättegångsbalken om tid för väckande av åtal ska inte tillämpas.

Behörig domstol enligt första och andra styckena är den tingsrätt inom vars domkrets beslaget har verkställts.

Om domstolen vid sin prövning enligt första eller andra stycket finner att verkställbarhetsförklaringen ska upphävas, ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits återgå, så långt det är möjligt.

Avspärrning och tillträdesförbud m.m.

33 § När en utredningsorder för en åtgärd som avses i 27 kap. 15 § rättegångsbalken har verkställts, tillämpas 32 § första och tredje–femte styckena.

34 § Åklagaren ska, efter samråd med behörig myndighet i den andra medlemsstaten, besluta om huruvida en utredningsorder för hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller, i tillämpliga fall, hemlig övervakning av elektronisk kommunikation ska verkställas

1. genom omedelbar överföring till den andra medlemsstaten av meddelanden eller uppgifter om meddelanden, eller

2. genom upptagning eller uppteckning i Sverige av meddelanden eller uppgifter om meddelanden.

35 § Vid verkställighet enligt 34 § 1 får upptagning eller uppteckning inte göras i Sverige och 27 kap. 31–33 §§ rättegångsbalken ska inte tillämpas.

Om åklagaren med stöd av 10 § har meddelat en verkställbarhetsförklaring, får verkställighet enligt 34 § 1 ske först efter det att domstolen har fastställt förklaringen.

36 § Vid verkställighet enligt 34 § 2 och i andra fall av verkställighet av en utredningsorder för hemlig övervakning av elektronisk kommunikation behöver upptagningar eller uppteckningar inte granskas enligt 27 kap. 24 § rättegångsbalken. Upptagningar och uppteckningar som finns kvar i Sverige efter det att ärendet har avslutats hos åklagaren och bevismaterialet har överlämnats med stöd av 38 eller 40 §, får bevaras endast om detta är tillåtet enligt 27 kap. 24 § rättegångsbalken.

I fråga om underrättelse till enskild enligt 27 kap. 31–33 §§ rättegångsbalken ska 27 kap. 31 § fjärde stycket och 33 § andra och tredje styckena samma balk inte tillämpas. Underrättelse ska lämnas så snart det kan ske sedan avlyssningen eller övervakningen har avslutats. Underrättelse ska, utöver vad som följer av 27 kap. 33 § första stycket rättegångsbalken, skjutas upp om sekretess gäller enligt 18 kap. 17 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Om det på grund av sekretess inte har kunnat lämnas någon underrättelse inom ett år från det att verkställigheten avslutades, behöver underrättelse inte lämnas. Underrättelse ska inte lämnas om utredningen gäller gärning som motsvarar brott som anges i 27 kap. 33 § tredje stycket rättegångsbalken.

Hemlig kameraövervakning och hemlig rumsavlyssning

37 § Vid verkställighet av en utredningsorder för hemlig kameraövervakning och hemlig rumsavlyssning ska 36 § tillämpas.

Överlämnande av bevismaterialet

38 § Bevismaterial som har inhämtats vid verkställighet av en utredningsorder ska överlämnas till den andra medlemsstatens myndighet utan onödigt dröjsmål, om inte annat anges i 40 eller 41 §. Den tingsrätt eller åklagare som handlägger utredningsordern ansvarar för att bevismaterialet överlämnas.

39 § Ett överlämnande får, om det är motiverat med hänsyn till enskilds rätt eller är nödvändigt från allmän synpunkt, förenas med villkor om att bevismaterialet ska återlämnas till Sverige när det inte längre behövs för det förfä-

rande som utredningsordern avser eller vid en annan tidpunkt som åklagaren eller domstolen efter samråd med myndigheten i den andra medlemsstaten bestämmer.

40 § Ett överlämnande av inhämtat bevismaterial ska skjutas upp i avvaktan på domstolens prövning, om

1. en sådan prövning har begärts enligt 32 § första stycket,
2. åklagaren ska anmäla ett verkställt beslag till domstolen enligt 32 § andra stycket, eller
3. åklagaren har meddelat en verkställbarhetsförklaring med stöd av 10 § och domstolen inte har fastställt förklaringen.

Trots första stycket ska bevismaterialet överlämnas omedelbart om det finns särskilda skäl. Detta gäller inte om överlämnandet skulle medföra allvarlig skada för den som drabbas av åtgärden.

41 § Om den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten, med anledning av en utredningsorder för beslag, har begärt att det bevismaterial som har inhämtats ska vara kvar i Sverige, ska åklagaren eller, om verkställbarhetsförklaringen fastställs av domstolen enligt 32 §, domstolen bestämma hur länge verkställigheten av utredningsordern ska bestå. Tiden för verkställigheten av utredningsordern får förlängas.

Upphävande av en verkställbarhetsförklaring

42 § En verkställbarhetsförklaring ska utan dröjsmål upphävas, om

1. det framkommer omständigheter som medför att utredningsordern inte skulle ha erkänts om omständigheterna hade förelegat eller varit kända när verkställbarhetsförklaringen meddelades,
2. det inte finns tillräckliga skäl för att verkställigheten av en utredningsorder ska bestå enligt 41 §,
3. den utredningsåtgärd som utredningsordern avser inte kan verkställas i Sverige, eller
4. utredningsordern återkallas.

En verkställbarhetsförklaring som avser en utredningsorder som handläggs av domstol enligt 8 § första stycket upphävs av domstolen. Detsamma gäller vid upphävande enligt första stycket 2 om domstolen har bestämt tiden för verkställigheten enligt 41 §. I övriga fall upphävs verkställbarhetsförklaringen av åklagare. Åklagaren får begära att domstolen prövar frågan om upphävande i de fall domstolen har meddelat eller fastställt verkställbarhetsförklaringen och upphävandet ska ske med stöd av första stycket 1. Beslut om att upphäva en verkställbarhetsförklaring ska innehålla skälen för beslutet.

När bevismaterial, som har överlämnats till en behörig myndighet i den andra medlemsstaten med anledning av en utredningsorder för beslag, återlämnas till Sverige med stöd av 39 §, ska åklagaren upphäva verkställbarhetsförklaringen.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs, ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits återgå, så långt det är möjligt.

4 kap. Övriga bestämmelser

Överklagande

1 § Domstolens beslut enligt 2 kap. 5, 14 och 16 §§ får överklagas. Vid överklagande gäller vad som är föreskrivet i rättegångsbalken eller annan författning för beslut angående den åtgärd som avses i utredningsordern.

Ett beslut i fråga om att utfärda en utredningsorder får inte överklagas.

2 § Domstolens beslut enligt 3 kap. 9, 32 och 33 §§ får överklagas. Vid överklagande gäller vad som är föreskrivet i rättegångsbalken eller annan författning för beslut angående en åtgärd som motsvarar den åtgärd som avses i utredningsordern. Domstolens beslut enligt 3 kap. 25 § får överklagas på det sätt som gäller enligt rättegångsbalken.

Övriga beslut i fråga om erkännande och verkställighet av en utredningsorder får inte överklagas.

Villkor om användningsbegränsningar

3 § Om en behörig myndighet i en annan medlemsstat enligt denna lag har överlämnat bevismaterial eller andra uppgifter på villkor som begränsar möjligheterna att använda bevismaterialet eller uppgifterna, ska svenska myndigheter följa villkoren oavsett vad som annars är föreskrivet i lag eller annan författning.

4 § Överlämnande av bevismaterial eller andra uppgifter till en myndighet i en annan medlemsstat enligt denna lag, får förenas med villkor som begränsar möjligheterna att använda bevismaterialet eller uppgifterna, om det är motiverat med hänsyn till enskilds rätt eller är nödvändigt från allmän synpunkt.

I 3 kap. 39 § finns särskilda bestämmelser om uppställande av villkor.

5 § På begäran av en behörig myndighet i den andra medlemsstaten får undantag medges från villkor i 4 §. Undantag medges av den domstol som har ställt upp eller fastställt villkoren. I övriga fall medger åklagare undantag från villkoren.

Gemensamma bestämmelser om tillfälligt överförande av en frihetsberövad person

Immunitet

6 § En frihetsberövad person som med stöd av denna lag tillfälligt förs över till Sverige får inte lagföras eller berövas sin frihet eller på annat sätt underkastas inskränkning i denna på grund av handling, underlåtenhet eller dom som härrör från tiden före inresan till Sverige och som inte har angetts i utredningsordern.

Om någon som har överförts till Sverige enligt första stycket släpps fri efter en begäran från behörig myndighet i den andra medlemsstaten, upphör immuniteten enligt första stycket, om personen stannar kvar i Sverige mer än 15 dagar. Detsamma gäller om han eller hon återvänder hit efter att ha lämnat landet.

7 § Om det begärs ska Polismyndigheten bevilja tillstånd till transitering genom Sverige av en frihetsberövad person som ska föras över från en medlemsstat till en annan medlemsstat med stöd av en europeisk utredningsorder. Polismyndigheten ska ange under vilka villkor transitering får ske.

Förvar

8 § En frihetsberövad person som med stöd av denna lag tillfälligt förs över till Sverige ska hållas i förvar av Polismyndigheten.

Vid en transitering genom Sverige enligt 7 § får Polismyndigheten hålla den som överförs i förvar, dock längst under 48 timmar, om det är nödvändigt för att transiteringen ska kunna genomföras.

Transporter

9 § Vid ett överförande av en frihetsberövad person enligt denna lag ska Polismyndigheten se till att personen förs över till den andra medlemsstaten och ansvara för de transporter som behöver ske i Sverige.

Skadestånd

10 § Om en utländsk tjänsteman vid verkställigheten av en utredningsorder utför uppgifter i Sverige, ska svenska staten, i stället för den andra medlemsstatens myndighet eller tjänstemannen, ersätta skada som uppkommer i samband med verkställigheten i Sverige och som den andra medlemsstatens myndighet eller tjänstemannen skulle ha varit skyldig att ersätta enligt svensk lag. Svenska staten ska dock inte ersätta skada som drabbar den andra medlemsstatens myndighet eller tjänstemannen.

11 § Bestämmelser om svenska statens skyldighet att ersätta skador som svenska tjänstemän vållar ska inte vara tillämpliga när skadorna vållas i en annan medlemsstat i samband med verkställighet av en utredningsorder i den staten.

Underrättelse om hemlig avlyssning eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation*Underrättelse till en annan medlemsstat*

12 § Om beslut har meddelats i Sverige om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation i en annan medlemsstat från vilken det inte behövs något bistånd för att genomföra åtgärden, ska åklagaren underrätta den medlemsstaten om beslutet.

Underrättelsen ska lämnas innan avlyssningen eller övervakningen påbörjas, om det vid denna tidpunkt är känt att telefonnumret, adressen eller den elektroniska kommunikationsutrustningen kommer att användas eller finnas i den andra medlemsstaten. I annat fall ska underrättelse lämnas så fort åklagaren får kännedom om detta, även om det sker efter det att avlyssningen eller övervakningen är avslutad.

Om den andra medlemsstaten, inom 96 timmar efter det att dess behöriga myndighet tog emot en underrättelse enligt första stycket, har anmält att avlyssningen eller övervakningen inte får utföras eller att den ska avslutas, ska åklagaren utan dröjsmål upphäva det beslut som avses i första stycket. Villkor som den andra medlemsstaten i en sådan anmälan ställer upp för användningen av uppgifter som har inhämtats, ska svenska myndigheter följa, oavsett vad som annars är föreskrivet i lag eller annan författning.

Underrättelse till Sverige

13 § En underrättelse från en behörig myndighet i en annan medlemsstat om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation i Sverige, utan bistånd av en svensk myndighet, ska lämnas till behörig åklagare.

Underrättelsen ska vara upprättad i enlighet med formuläret i bilaga C till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU, i den ursprungliga lydelsen.

Med anledning av underrättelsen ska ställning tas till om tillstånd till avlyssningen eller övervakningen ska meddelas. Ärendet om tillstånd handläggs av åklagare enligt 14 och 15 §§.

14 § För ett tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation med anledning av en underrättelse enligt 13 § krävs att den gärning som avses i underrättelsen motsvarar ett brott enligt svensk lag och att övriga förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd i en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål är uppfyllda.

Åklagaren ska pröva om förutsättningarna enligt första stycket är uppfyllda och, om så är fallet, överlämna ärendet till domstolen för prövning av frågan om tillstånd till avlyssningen eller övervakningen. Åklagaren eller domstolen ska i förekommande fall även pröva om villkor ska ställas upp enligt 15 § andra stycket. Domstolens beslut får inte överklagas.

I fråga om behörig domstol och handläggningen av ett ärende enligt andra stycket tillämpas 3 kap. 11 och 12 §§. Beslut om att inte tillåta avlyssningen eller övervakningen och om att ställa upp villkor ska innehålla skälen för beslutet.

15 § En prövning enligt 14 § andra stycket ska ske utan dröjsmål, så att åklagaren, om tillstånd inte meddelas, inom 96 timmar efter det att underrättelsen togs emot, kan anmäla till den andra medlemsstatens behöriga myndighet att avlyssningen eller övervakningen inte är tillåten.

Om avlyssningen eller övervakningen vid tidpunkten för anmälan redan har påbörjats eller avslutats, ska åklagaren i anmälan även ange att uppgifter som redan har tagits eller tecknats upp inte får användas eller får användas endast på de villkor som domstolen eller åklagaren ställer upp.

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2017.

2. Lagen tillämpas inte i fråga om ett ärende enligt lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar eller lagen (2005:500) om erkän-

nande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut som har inletts före ikraftträdandet eller vid en tidpunkt då den andra medlemsstaten inte har genomfört Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU av den 3 april 2014 om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området, i den ursprungliga lydelsen.

SFS 2017:1000

På regeringens vägnar

STEFAN LÖFVEN

MORGAN JOHANSSON
(Justitiedepartementet)

1. Deltagande i en kriminell organisation
2. Terrorism
3. Människohandel
4. Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi
5. Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen
6. Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen
7. Korruption
8. Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska unionens finansiella intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen
9. Tvätt av vinning av brott
10. Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron
11. It-brottslighet
12. Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter
13. Hjälptill olovlig inresa och olovlig vistelse
14. Mord och grov misshandel
15. Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader
16. Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan
17. Rasism och främlingsfientlighet
18. Organiserad stöld eller väpnat rån
19. Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk
20. Svindleri
21. Beskyddarverksamhet och utpressning
22. Förfalskning och piratkopiering
23. Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar
24. Förfalskning av betalningsmedel
25. Olaglig handel med hormonpreparat och andra tillväxsubstanser
26. Olaglig handel med nukleära eller radioaktiva ämnen
27. Handel med stulna fordon
28. Våldtäkt
29. Mordbrand
30. Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet
31. Kapning av flygplan eller fartyg
32. Sabotage